

Izhaja vsak **petek** v mesecu ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo izveniši za tekoče leto petke 29. septembra ter 1. in 28. decembra.

Stane po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana do konca decembra 1 gl. 20 kr.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 5 kr.

GORICA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Morelli, h. št. 22.

Dopise, oglase in naročnino sprejema „Narodna tiskarna“.

Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 7 kr., ako se tiskajo 2-krat po 6 kr., ako se tiskajo 3-krat po 5 kr. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ A. M. Obizzi (odgov. J. Marušič).

Prečastitemu gospodu
dr. Antonu Gregorčiču
in visokorodnemu gospodu
Alfredu grofu Coroniniju,
državnima in dež. poslancema itd.
v Gorici.

Podpisano županstvo usojase uljudno poročati, da je sklenilo starešinstvo občine Sv. Križ v redni seji dne 30. julija 1899. sledeče: Izreka se popolno zaupanje voditeljema slovenskega naroda na Goriškem in njiju zvestim tovarišem deželnim poslancem, kateri vstrajejo pri shupnem in složnem delovanju; odločno se obsoja politika svobodne roke sploh, posebno pa še v sedanjih kritičnih časih; globoko pa se obžaluje nesloga med slov. poslanci ter se v polnem obsegu odobruje postopanje onih slovenskih poslancev, kateri so javno s posebno izjavo pojasnili položaj vsled politike svobodne roke.

Županstvo občine Sv. Križ,
dne 30. julija 1899.

Župan:

Filip Terpin.

Podžupani: Fr. Stanič — Josip Volk —
Štefan Batič — Ivan Palik — Franc
Vrtovec — Alojz Kosovel — Anton
Krpan — Karol Belja — Jernej Simonič.

Veleblagorodnima gospodoma
državnima in deželnima poslancema
dr. A. Gregorčiču in Alfredu grofu Coroniniju
v Gorici.

Ker se podpisani niso mogli udeležiti županskega shoda pri Rebku na Ajdovskem dne 16. julija t. l., je sklenilo tuk. starešinstvo, zbrano v seji dne 23. t. m., enoglasno izreči, da se popolnoma naša občina pridružuje izjavi istega županskega shoda glede neomejene zaupanja do Vaše Prečastitosti in do Vašega tovariša visokorodnega gosp. Alfreda grofa Coroninija; obsojamo odtočno politiko svobodne roke ter take poskuse, ki bi napravljali razdor med goriškimi Slovenci v sedanji kritični dobi.

Županstvo v Gaberji pri Ajdovščini,
dne 23. julija 1899.

Župan:

Pegan

Ko ruza, Iv. Turk,
podžup. podžup.

Velečastiti gospod
dr. Anton Gregorčič,
namestnik deželnega glavarja itd., itd.
v Gorici.

Prvi sklep pri prvi seji novega starešinstva se glasi:

Hvala Vam in vsem slovenskim deželnim poslancem, da ste kot trden stebel na slovenskem jugu in branilo korist ne samo primorskih Slovencev, ampak tudi koristi naše ljubljene države, habsburške Avstrije! Naj bode tudi od vlade protežiran drugi narod, vendar mi se udati ne smemo! Zatorej — stojte, kot do sedaj, bodite uverjeni, da vsi smo hvaležno za Vami!

Prosimo, obvestite svoje tovariše o našem sklepu.

Županstvo v Čepovanu,
dne 23. julija 1899.

Župan:

Andrej Podgornik.

„Razkol“ na Goriškem.

Tako se glasi članek, katerega je zagrešil znani gospod, ki se je podpisal — II. — Ne njegovemu članku na ljubo, ampak v pojasnilo bralcem „Slov. Naroda“, ki je sprejel članek z opazko, da prepušča odgovornost g. dopisniku, pišemo sledeč odgovor. Naši čitatelji pa naj zvedo, kaj se vse podtika narodnega vodstva stranki na Goriškem od strani, katere je hotela spodrinuti to izkušeno vodstvo ter sama vzeti vajeti na Goriškem v svoje roke ter stopiti na mesto požrtovalnih voditeljev, kakoršna sta gg. dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini in njiju zvesti tovariši. Najraje bi ponatisnili kar cel članek, katerega je „Slov. Narod“ objavil v št. 168. in 169., a nimamo prostora. Težko nam bode zbrati največje obdolžitve, zavijanja in sumničenja, katerih članek kar mrgoli.

Najprej je deklamacija o „usodnem razpotju, na katerem je stala slovenska politika na Goriškem — pri občnem zboru „Sloge“, 20. julija, kjer se je bil boj — ne za osebo, ampak za ribiča, ki se imenuje kranjski klerikalizem, ob katerega trnku sedaj že vise in capljajo naši prvaki“. Smelo in drzno trdi g. dopisnik, da so bili deželni poslanci in odborniki „Sloge“, ki so podpisali dva žalostna manifesta, „le slepo orodje onega faktorja, ki je razcepil svoj čas tudi kranjske Slovence in sedaj že v drugi željno razteza svoja tipala tudi na bregove Soče“. To se je sanjalo dopisniku, ker sicer bdeč človek ne more govoriti o prikaznih, katerih ni. Dalje si predstavlja pošast, katero so bili Goričani pred leti posekali ter jo zapodili obstreljeno prek Hublja in trnovskega gozda. Ostanki pošasti „Rimskega Katolika“ in takozvane Mahničeve stranke so se povrnila sedaj na Goriško ter vjele in zvezale v svoje mreže vodstvo jedine narodne stranke naše. To je strašno! Nam se g. dopisnik smili, ker ga v duhu vidimo, kako sirota trepetaje jeclja in z rokama na stolici stoječ vpije z Goriškega na Kranjsko na pomoč, ker se boji, da bi pošast ne požrla njega in njegove klijente. Predragi bralci, ali se Vam sirota ne smili? Združite se, zgrabite za orožje in pristopite našemu doktorju na pomoč, drugače zgine v žrela pošasti — kranjskega klerikalizma, ki se mu je prikazal v razgreti fantaziji. Nam se smili mož — zaradi njegovih možgan ...

Z resnim obrazom pripoveduje g. dopisnik, ko je prišel zopet k sebi, ko ga je strah nekoliko minil, kako se je to zgodilo, da se je pošast — kranjski klerikalizem — zopet privlekel na Goriško. To pa se je zgodilo takole: Nekaj ostankov (menda odpadkov, kali) je bilo združenih v „Hilarijanski tiskarni“ in „je nerado gledalo uzorno slogo med posvetnimi in duhovnimi rodoljubi goriškimi in skrbno so iskali predor (morda Otlico v trn. gozdu), skozi katerega bi se dalo prodreti v trdni tabor narodne edinosti. In našli so ta predor v slučajnih, pri živahnih politikih noizogibnih nespornostih mej vsestransko priznanim in spoštovanim voditeljem goriških Slovencev, dr. Gregorčičem ter njegovim zvestim (hm, po mačje in lisičje) in neumornim (da, v rovanju) pomočnikom dr. Tumo, (ki je sam opetovano pisal in zatrdjeval, da noče in ne more z njim delovati) nadalje pa tudi v duševni kratkovidnosti nekaterih, slepi častihlepnosti drugih in aristokratski gospodstvaželjnosti tretjih goriških prvakov“.

Kaj ni to lepo! Najlepše pa še le pride. Poslušajmo: „žal, da jim je marsikako polence zlasti v zadnjem času prinašalo v svoji brezmejni politični razdrapanosti in nerazsodnosti tudi slovensko učiteljstvo goriško“. Hvala lepa za poklon, gosp. dopisnik. Kakor se vidi, ste pridne glavice učence, ki niste zastojni zajemali modrosti iz „Soče“; stopili ste torej v krog, ki zaničuje učiteljstvo za to, ker noče biti slepo orodje v Vaših rokah. Vedite, da naše učiteljstvo tega ne pozabi ter je Vas uvrstilo med one, katerim bode vračalo šilo za ognjilo, ko pride čas za to. Ko se bodo bližale volitve, pri katerih nastopite kot kandidat, takrat menda ne menite tako govoriti. Zastojni bo laskanje, kajti tako razsodno je naše učiteljstvo že, da ne bo le pozabilo svojih grdičev. Kar kvasi g. — II. — o kranjskih krščanskih socijalistih, o dr. Sušteršiču in njegovem zapniku g. Dermastiu, kateremu pripisuje celo osebno pokroviteljstvo nad „Gorico“, o nedolžnosti dr. Tume — ni vredno piškavega oreha; kaže pa le, da gosp. — II. — se hoče bojevati proti nečemu, ki pri nas ne ekzistuje. V prejšnjih „Goricah“ je bito dokazano, kdo je kriv sedanjega razkola in dr. Tuma in njegov pobratim naj si bijeta ob grešne prsi, rekoč: mea culpa. Vodstvo sta hotela dobiti v roke, a ni šlo, ker se je še pravočasno prišlo na sled njiju spletarij.

Resničen je pregovor, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. A ne le kranjskega klerikalizma in krščanskega socijalizma je poklical g. dop. — II. — na pomoč, ampak tudi doma si je poskal pomočnika, ko piše: „evo gonjo dr. Tume v ono narodno mesnico, v kateri je moral svoj čas izkrvaveti tudi pošten dr. Josip Tonkli, v katero so gonili nič manj vzornega dr. Abrama, in katere se bo jutri morda težje, nego danes dr. Tuma, ubranil tudi gosp. dr. Anton Gregorčič, ako ne odpre za časa oči. Danes so te oči žalibog še slepe, danes še ne vidijo usodne premembe sistema, katero je sankcioniralo slepo sovraštvo minoli četrtke v goriški čitalniški dvorani ...“.

Tako pisarenje se obsoja že samo. Slovenci na Goriškem vemo dobro, kako se je godilo z dr. Jos. v. Tonkljem; g. — II. —, ki je takrat po Kranjskem in drugod še živel ter se presneto malo brigati moral za goriške razmere, govori in piše o naših razmerah, kakor o španskih vaseh. Radovedni smo, kako je bilo pri (sicer kamnitem) srečanju g. lastnika „Soče“, ko je prečital zgoreni odstavek svojega somišljenika. Kdo je gonil dr. J. Tonklja v narodno mesnico? Ali ni bila to „Soča“ pod lastništvom in uredništvom Vašega prijatelja, kateri bi tudi zdaj rad na ljubo svojemu pobratimu dr. Tumi vzdignil sekiro nad glavo ljubljence goriških Slovencev dr. Antona Gregorčiča? Na slabo struno ste vdarili. Sami ste sunili v rano, katere je krvavela vsled mesarenja mesarja, ki je sedaj v Vaši družbi.

Kakšno ime zaslužite, da niti sedaj ne puščate v miru političnega mrliča, ampak ga vlačite v boj, kateri ga nič ne briga in v katerega se ne sili, pač le bridko spominja izreka: danes meni, jutri tebi.

Že v 4. št. „Gorice“ smo v članku „Brezvestna agitacija“ ožigosali podtika-nje, da hoče narodno vodstvo s pomočjo konsumnih društev upropastiti našega malega trgovca v mestu in po deželi. Kar se je govorilo po trgih v Soški do-

lini z namenom, da se je skrpalo nekaj zaupnic dr. Tumi, to in jednako pisari g. — II. — v „Slov. Narodu“. Na ves glas ponavljamo danes, da konsumna društva, katere bi utegnili res upropastiti naše trgovce in male obrtnike v mestu in po deželi, si je „osnovala stranka dr. Tume v svojih glavah z brezvestnim namenom, šuntati naše trgovce in obrtnike proti stranki dr. Gregorčiča, ter jih pridobiti na stran dr. Tume“. Začasno se jim je to posrečilo. Nič ne zamerimo Bolčanom, Kobaridcem, Tolmincem in Kanalcem, da so se oglasili se zaupnicami dr. Tumi. Pošteni naši tržani so vzeli brezvestno agitacijo kot resnico ter so se postavili v boj proti konsumnim društvom, katere so jim slikali brezvestni agitatorji. Že so videli ustanavljati v vsakem trgu konsumno društvo, katero bi potisnilo tržanom in njih družinam potno palico v roke. Zbali so se, da bodo morali s trebuhom za kruhom iz domačih ljubljenskih krajev izseljevati se v tuje, neznane jim kraje. Le ljubezen do domačega kraja, ljubezen do nedolžnih otročičev in žen ter naravni nagon do svoje eksistence je vzbudil vrle naše tržane k obrambi. Oglašili so se za dr. Tumo le vsled brezvestne agitacije o bajki, da naši poslanci nameravajo ustanavljati v mestu in po deželi konsumna društva. To je zlagano, kajti naši poslanci niso o tem sklepali in tudi ne bi dopuščali, ako bi se hotelo mamiti naše ljudstvo z novotarijami, ki niso za naše ljudstvo in ne za naše kraje. Naši tržani so se prenačili v svojih sodbah ter se potegnili za moža, ki je sicer, s priporočili narodnega vodstva, postal njih poslanec, kateri pa ni storil za svoje volilce nič posebnega. Govori se vedno o njegovih zaslugah, a nikdo ne zna navesti jih. Besedi je bilo sicer veliko, a djanja malo; — veliko kokodanja, a malo jajec. Lepo je sicer o naših tržanih, da obsojajo spor med poslanci; hvalevredno je, da žele zopet sloge na Goriškem; a vse to se ne vjema z delovanjem njih poslanca dr. Tume, kateri je zakrivil sedanji položaj. Ali ni ravno dr. Tume postopanje prisililo ostalo devetorico slov. poslancev, da so slovesno izjavili, da mu ne morejo več zaupati ter z njim složno delovati, ker je vedno in povsod iskal le samega sebe, — a pozabljal na korist svojih volilcev?

Kdo drugi nego dr. Tuma je rušil slogo med odborniki društva „Sloge“ tako, da niso mogli več sedeti v njegovi družbi?

Položaj na Goriškem se jasni; kmet-ske občine zaupajo modremu vodstvu dr. A. Gregorčiča ter obsojajo spletarije politikarja svobodne roke. Ko bodo tudi naši trgi po Soški dolini spoznali, da so pristaši svobodne roke z brezvestno agitacijo ulovili nekaj volilcev v trgih za izjave proti razkolu na Goriškem, nastopijo kmalu časi, ko na Goriškem ne bo mogoče več govoriti o razkolu, katerega prav za prav tudi zdaj ni. Dr. Tuma in njegov pobratim s peščico — Gabrščekova „Soča“ bi rekla — kričačev sta umetno zanetila razkol ter o njem kričata, ker z njega pomočjo bi rada splezala zopet na vrhunce, od koder se ju je — hvala Bogu — še o pravem času pahnilo, ko se je zapazilo, da onadva nameravata nekaj jednacega storiti s prezaslužnimi voditelji goriških Slovencev. Vresničil se je nad njima pregovor: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Društvo avstrijskih narodov.

Naša, katastrof tako bogata sedanost pokazuje nam jasno pri vsaki priliki, kako brez pomoči je človeštvo izročeno divjanju elementov, in kako počasno in brez reda se vrše pomožne akcije prizadetim v korist. Neizmerna revščina, silna žalost zadene cele rodline in občine; jeden trenutek uniči dolgoletno, trudapolno delo kmetovalca in meščana in ga potisne v največjo bedo. Tedni in meseci ginejo, da zbere javna dobrodelnost sredstva in da dobé težko zadeti iz tisoč virov in po kapljah prihajajoče darove človekoljubnosti. Dobiti hitro in izdatno iz državnih in deželnih sredstev pomoč, je le prepogostokrat nemogoče. Občna dobrodelnost pa še vedno ni organizovana tako, da bi bilo mogoče, hitro in izdatno pomagati nesrečnim sočlavljanom in jim omogočiti, da si ohranijo svojo gospodarsko eksistenco. Tem žalostnim razmeram je treba narediti konec. Na mesto mnogovrstne ali neorganizovane in vsled tega nezahtostne privatne dobrodelnosti mora stopiti energično koncentrirano krepko združenje. Kakor nas navajajo patrijotična čutila in zavest, da v resnih trenotkih skupno branimo prestol in domovino, tako nam bodo čutila najplemenitejšega človekoljubja olajšala dolžnost pomagati skupno tam, kamor je vdarila nesreča.

V ta namen se je osnovalo Društvo avstrijskih narodov, ki ima namen, organizovati občno dobrodelnost v svrhu pomoči po elementarnih neugodah. Mnogostevilni viri dejanske človekoljubnosti naj se zjedinijo v mogočno reko, iz katere bo možno pomagati vsem onim, katere je zadela nesreča. Društvo avstrijskih narodov naj postane vedno obstoječa dobrodelna institucija, s katero si narodi nekako zagotové prvo in hitro pomoč po elementarnih neugodah. Društvo je nevtoralno središče, kjer umolknejo vsi narodnostni prepri, kjer naj se izkažejo nas vseh najboljša čutila dejanski, kar edino omogoči, da vsahnejo solze nesrečnikov in da se skrb za bodočnost premeni v veselo upanje.

Točno in hitro delovanje pomožnih akcij je mogoče le po splošni moralni podpori od strani državnih in občinskih oblastev ter činiteljev, kakor tudi nič manj od strani prebivalstva samega.

Iz prispevkov društvenikov se zloži letni pomožni zaklad, ki se razdeli vsako leto. Prispevek znaša od vsake hiše na leto 10 kr. in po 1 kr. za upravo društva, toraj na skupaj vsako leto 11 kr. Reservni zaklad za izjemne potrebe, ki se ne porablja, ampak naloži obrestonosno, narašča s posebnimi prispevki posameznih občin najmanj letnih 5 gl. Ako je občina s temi minimalnimi doneski pristopila društvu, tedaj ima tudi pravico v slučaju elementarne neugode pravico do podpore. Na Goriškem sploh ni še nobena občina pristopila društvu avstrijskih narodov; samo prijava k vstopu brez vplačila doneska ne velja nič in nima nobene pravice do podpore. (Občina Sv. Križ na Vipavskem je pristopila dne 30. julija in odposlala 58 gl. 68 kr. — Op. ured.)

Te besede smo napisali, ker se je neka občina, katere je po poplavi trpela precejšnjo škodo, obrnila s prošnjo na enega državnega poslanca, da bi dobila od društva podporo, trdè, da je član društva, kar pa do sedaj še ni. Na Goriškem trpimo veliko po elementarnih neugodah, po toči, po plavijah i. t. d.; naj pristopijo toraj vse občine temu društvu; potrebne uzorce in pravila so dobila vsa županstva potom c. kr. okrajnih glavarstev. Ako želi kdo kako pojasnilo, ga dobi v našem uredništvu. Naslov društva je: Österreichischer Völker-Verein, Wien, I, Strančgasse N. 1. — Piše se po slovensko.

Dopisi.

Iz goriškega okraja se nam piše: Skoro neverjetno se nam zdi, kar se pripoveduje s Tominskega o nekaterih učiteljih, da agitujejo za — dr. Tuma. Čudno res. Povdarjalo se je opetovano, da dr. Tuma je igral kaj čudno vlogo tudi v tem vprašanju. V spomin kličemo le najmarkantnejše točke iz te vloge: Na svojih shodih, katere je dr. Tuma skliceval, se je sicer nekako laško učiteljstvu; — menda zato, da je bil ložeje dregnil ob pokojnega knezo-nadškofa. Priznaval je v eni sapi delavnost našo v šoli in zunaj nje n. pr. v društvih i. dr.; a rep njegovemu priznanju je že bil zavil, ko je dregnil ob učiteljske v Kopru, iz katerega — po njegovi sodbi — ne more priti kaj dobrega. Vprašamo pa pri tej priliki g. doktorja, kaj pa je storil, da bi se izobrazevališče premestilo v Gorico? Kolikokrat je povzdignil svoj glas za to pri sejah deželne šolskega sveta?

Možu, ki ve, zakaj je študiral jus, ni bilo prav, da bi imel na svoji vrvi le

učiteljstvo, s katerim samim ni upal doseči tega, po čemer je hrepenel. Ko je imela „Zaveza slov. uč. društev“ v Celju svojo glavno skupščino, podal se je tja in se oglašil in govoril za — čujte gg. tovariši! — Ebenhochov šolski predlog. Slovenski drž. poslanci se niso ogrevali za isti predlog, ker so vedeli, da bi zadal, ako bi bil sprejet, smrten udarec slovenskemu šolstvu na Štajerskem, Koroškem in Primorskem; le na Kranjskem bi ostalo Slovincem svobodno, urejevati šolstvo po svojih potrebah in željah. O tem vprašanju bomo o priliki govorili podrobneje. Zakaj in kako je mogel dr. Tuma ogrevati se za ta predlog? Mi si ne moremo tega drugače tolmačiti, nego da je g. doktor juris hotel s tim loviti na svoje limanice ne le učiteljstvo, ampak tudi duhovščino. A pri tem ni iskal tega, kar družji oba stanova, ampak nasprotno. Ločil ju je, ogreval se je za preporno jabolko, priporočal je je, a vendar tako, da bi svoječasno oba stanova imel na vrvi —

Kako je postopal deželni odbornik v najnovejši dobi z učiteljstvom, nam je predbro še v spominu. Na obraz je trdil učiteljem, da na vsak način se mora zboljšati stanje; na skrivaj pa je koval članke za „Soča“, kjer je netil in dražil — na boj. Konečno je celo javno začel zagovarjati pisavo „Soča“ proti stanu, katerega bi imel zagovarjati. Smešno za g. doktorja je bilo njegovo postopanje pri obč. zboru „Sloge“, 25. maja. Javno se ga je vprašalo in pozivljalo, naj pojasni, iz katerih razlogov je odobral napade; gostobesedni dr. je molčal. Javno in glasno se mu je očitalo, da šunta učiteljstvo proti duhovščini; a hotel je zatajiti vsebino svojih pisem. Največjo napako pa je storil, ko je sam priznal, da je nekaj predlagal v prid učiteljstva, zato ker je vedel, da laški poslanci tega ne privole. Tukaj vidimo jasno, da dr. Tuma je spravil tulbi posestnike vmes. S to izjavo je hotel prilobiti posestnike, katere bi tudi rabil v dosego svojih namenov tako, kakor duhovščino in učiteljstvo.

Kdor zna, ta zna. No, za zdaj slovenskega naroda razni stanovi na Goriškem še nismo bili tako neprevidni, da bi se dali sukati tako, kakor bi komu ugajalo. Razdvojiti razne stanove in potem vladati, to je tudi pozitivno delo.

Iz učiteljskih krogov. — Sliši se, da ima priti za šol. voditelja v Kanal nek starejši učitelj iz nekega drugega okraja. Do sedaj se to pri nas ni dogajalo, ker s tem bi se godila krivica vsem mlajšim, domačim učiteljem. Dočim oni službujejo tukaj že dolgo vrsto let, so tu pustili in obrabili svoje moči in komaj čakajo svoje povišanje, vrnil naj bi se pred nje ptuj tovariš, kakor novinec v tem okraju. To nikakor ne gre! Tudi v tolminskem in sežanskem okraju bi ne sprejeli starejših učiteljev in našega okraja, domačim v škodo, le pri nas naj bi se postopalo drugače, nam v škodo.

Opozarjamo in prosimo gosp. ude okr. šol. sveta, da varujejo naše pravice in naše koristi, da se zopet ne da prilike opravičenim sicer, a vendar-le neljubim pritožbam. Dotičnemu g. tovarišu pa svetujem, naj se ne vsiljuje med nas, marveč naj lepo ostane v svojem okraju!

Iz okolice. — (Ni denarja.) Vsem udom okr. š. sveta je dobro znano, kako trdovratno se upira mestni okr. š. svet premetitvi slov. šole iz Katineljeve hiše v kateri drug primeren kraj. Znano jim je tudi, da bi morali biti v Gorici najmanj dve slov. štirirazrednici po številu otrok, a kakor znamenja kažejo, drugo leto izgubimo še to, kar imamo. Tako ravna s Slovenci italijanski mestni š. svet! Poglejmo sedaj pa nasprotno, kako dela pa slov. okr. š. svet z Lahji. Pod okr. š. svet gor. okolice spada sedaj edino le ena laška šola, namreč v Ločniku.

Lahi v Ločniku sicer kriče pri vsaki priliki, da jim slov. okr. š. svet dela krivico; to znajo oni dobro, kakor razvajeni otroci, a v resnici se za nje bolj skrbi, nego za katerokoli drugo občino. Ko ni bilo še v vsem gor. okraju nobene štirirazrednice, imeli so jo že Lahi v Ločniku; odkod ta protekcija? Dočim se slov. občine tje pa sem brezuspešno poganjajo za ustanovitve

(Bukovica, Peč i. dr.), oziroma za razširjanje šol, in se njih otroci potepajo in divjajo po vaseh, daja se Lahom v Ločniku razred za razredom na škodo slov. občinam. Dobro je še to, da je samo ena laška občina v našem okraju. Na vsako pritožbo od slov. strani v tem obziru dobimo odgovor: ni denarja!

Laški š. voditelj v Ločniku ima poleg podgorskega največje dohodka v okraju (opr. dokl. 100 gl.); Ločnik je izmed najlepših krajev gor. okolice in da se tam prav prijetno in zadovoljno živeti. Toda pri vsem tem se je zdelo potrebno c. kr. okr. š. svetu (slovenskemu!) — iz katerega vzroka, to sam Bog ve — da podeli dotičnemu voditelju še osebno doklado letnih 100 gl.! Koliko slov. učiteljev bi krvavo zaslužilo tako podporo z ozirom na njihovo gmotno stanje in z ozirom na kraj, kjer službujejo, ali zama! na vsako prošnjo dobe vedno isti odgovor: ni denarja!

Kje na svetu se dobi še kaj takega? Povsod skrb v prvi vrsti za svoje ljudi — ali vsaj ne dajajo prednosti drugim, le edino pri nas se podpirajo ptujci domačinom v škodo.

Čast. udje okr. š. sveta, zahtevajte, da se dotični znesek zbrise in uporabi v boljše namene, ne pa v podporo onim, ki so naši nasprotniki. Najhujši laški zagriženci so napravili bivšemu ločniškemu učitelju odhodnico — oni že vedo, zakaj!

Moj nasvet bi bil, da bi bilo veliko bolj častno za slov. okr. š. svet, ako bi podelil dotično osebno doklado slov. učitelju v Ločniku, ki mora prestatiti in prenašati toliko nevednosti in napadov od ital. strani!

Še je čas, ker služba ni še oddana in se lahko vnovič razpiše!

Z dežele. — Kakor čitam v „Tagespostu“, sta si dr. Tuma in Vaš prevzvišeni kardinal intimna. Ta gospod Tuma je vse ob enem: hud klerikalec, liberalce, prijatelj učiteljstva, zaveznik duhovščine, zagovornik „svobodnih“ posestnikov. Videti je, da ima dober apetit. Revez ima smolo povsod. Podoben je znanemu J.: on je svaril duhovščino pred naprednimi učitelji in učiteljstvo pred „farji“. — Prav ima! — nerodnost včasih tudi „nese“, ali taktika, biti nad strankami, se ne vsakemu sponese.

Kaj bo Coronini? Saj ni Slovenec? kaj Gregorčič? on je duhovnik, duhovnik naj se ne peča s politikom; Berbuč je profesor, odvisen od vlade; dr. Rojic je zdravnik, tak nima časa za politiko, kaj bodo vsi drugi šušmarji? — mi: jaz dr. Tuma, neodvisen odvetnik, Ti, predragi moj Drejče in „svobodni“ posestniki, mi smo za politiko „permejkokoš“. Učiteljstvo, duhovščina in tisti bajtarji bodo politikovali, ki so odvisni: prvi od vlade, drugi od svojih škofov in tretji od nas „svobodnjakov“. Živio politika „en gross“!

Izvolite pojasniti — gosp. urednik — oni brzojav iz Trsta v „Tagespostu“ in razmerje med dr. Tuma in kardinalom. (Pojasnilo ste dobili že v zadnji „Gorici“, katero ste prejeli kmalu potem, ko ste dopis odposlali. Ali ste zadovoljni s pojasnilom? — Op. ured.) Sta li zajemala skupno z „veliko žlico“, da sta se tako bratski pogovarjala o nedelnosti in ponesrečenosti taktiki naših poslancev?

Obljubil sem Vam, gosp. urednik, da se v kratkem vidiva.

Držite se gesla „Bog i narod“ (to geslo je vzela v zakup Gabrščekova „Soča“ in je delala z njim dober „gšeft“. Na zdar! Op. ured.) ter bodite mi vroče pozdravljeni! — Udani

nad in podlistkar.

Od Sv. Lucije na Mostu 27. julija. — (Izv. dop.) Naše letovišče je letos nenavadno živo. Vse sobe, vse postelje, kar jih je tu na razpolago, vse oddano, vse zasedeno. Zlasti zvečer, ko se zbirajo letoviščarji na vaškem trgu, je tako življenje, tak glasen živžav v mnogovrstnih jezikih, da se ti zdi, kakor bi bil prišel v kako švicarsko klimatično zdravilišče. Tu najdeš Dalmatince, Tržačane, Goričane in druge, ki kramljajo kakor stari znanci med seboj v slovenščini, italijanščini, nemščini, francoščini, furlanščini in le čuditi se je, da ni krasota narave, zanimivost prahistoričnih izkopavin in še marsikaj drugega privabilo tudi že dolgočasnih Angležev, ki bi se svo-

jim lažiranim „jees“ dopolnjevali jezikovno mešanico. Vi, ki se v Gorici prepirate zaradi primata in raznih narodnostnih izrodov, pridite sem na Most, občudovat, kako gospé in gospodje, gospice in gospodiči in raznospolni drobji različne narodnosti mirno in složno skupaj živi in uživa poletni hlad in vse, kar jim ponuja prijetno letovišče! Tu dobite najlepši dokaz, kako v slovenski vasi lahko mirno, nemoteno in veselo skupaj žive in občujejo domačini z Nemci in Italijani in s katerimi koli tnjci. Seveda so elementi, dasi zelo različni, vendar srečno zbrani brez primesi bezgavcev in bezgavk, tako da vlada med vsemi najlepša harmonija. In kaj ponuja to imenitno letovišče, slišim marsikateriga prašati? I kaj neki? Kar išče meščan, kateri si iz soparnega mesta in prašnega ozračja pomaga na kmete: svežega, zdravega zraka v izobilji, sladkega miru v naravi, ki je tu res čudovito lepa, zabave v prijetni družbi, če nima v tem oziru prenapetih zahtev, krepila v naravni kopelji, sprehajališč, kakor jih je Bog ustvaril in kmet olepšal s svojo žuljavo roko, izvrstne pitne vode, še boljšega mleka in zraven vsega drugega prijazne postrežbe. Vse to najde tu in če je starinar ali sploh prijatelj stare domače zgodovine, dobi tu prav bogato pašo za svojo vedoželjnost. Toda nikar ne mislite, da delam reklamo za sv. lucijsko letovišče! Je ni treba, ker so vsaj za letos vsi prostori zagačeni. Samo to polagam vsem tistim na srce, kateri pridejo letos ali v bodoče na Most, naj mislijo, ko se pripeljejo čez most, da so se peljali čez Lethe, v katerem so potopili spomin na vse zvonjanje razkole in prepire. Tu bodi in ostani letovišče miru in sprave!

Iz Kranjske. — (Iz učiteljskih krogov tovarišem na Goriškem). Z veseljem sledimo gibanju naših tovarišev na Goriškem. Take energije nismo pričakovali. Nekateri tovariši delujejo z odprtim vizirjem, če smo pa prav poučeni, je tudi mnogo takih, ki delujejo bolj na tihem, a vstrajno. Slednji oklenite se vsaj v duhu Vaših tako zvanih „radikalnih“ tovarišev in ne trpite kritikovanja teh. Morda boste rekli, da je kateri preglasen; pomislite, da je tudi Vaše gmotno stanje kričeče.

Vse poti peljejo v Rim! Ako ni kateremu pravo postopanje „radikalnih“, naj stopi na krmilo, ter pokaže boljšo pot. — Med Vami je mnogo delavnih mož: Medvedšek, Bajt, Vrtovec, Možina, Kosovelj so nam porok, da se bo pričeto gibanje nadaljevalo. Imate tudi takih mož, ki imajo vpliv pri vladi. G. Kante je bil učitelj, on pozna Vaše težnje, sedaj ima priliko pokazati v dejanji, da je imel tudi v srcu, kar na jeziku. Žal, da učiteljstvo nič kaj prav ne ceni tega moža. Je že tako! Ti šmen-tana zavist!

Veseli nas, da vstnavljate dež. uč. društvo. Imeli bi tukaj nekaj pripomniti. Združite se, ali po narodnosti! Dandanes bijemo narodne boje. Lah pa Slovenec ne gresta skupaj. (Lahko bi šla, ako bi le hotela — oba. — Op. ured.) Zagovarjati se da vse, ali pomisliti moramo na položaj. Prave iskrenosti pri Italijanih ni, kakor ne pri Nemcih; njim je narodnost deveta briga. (Ne vedno. To trde Slovincem nasproti, da bi jih zvalili na stranske, nenarodne poti, da bi jih ložeje tlačili. — Op. ur.) Italijanski učitelji tudi nimajo vpliva pri svojih poslancih; okuženi so tudi po laški iredenti. Slišali smo, da bo „Gorica“ pošten list, ki bo zagovarjal uč. težnje, tudi da se ne bo tirala strankarska politika po volji nekaterih, da bo strankarstvo izključeno.

Tako je prav!

Učiteljstvo okleni se tega lista!

Imeni dr. Gregorčič in grof Coronini ste nam porok, da bo vladala pri listu ne-sebičnost.

Naj bi list vspeval v blagor našega milega naroda na Goriškem.

Medana, dne 3. avgusta. — Kedar se gre za zboljšanje gmotnega stanja ali bolje rečeno, ko pride na dan kaka nova znajdba, ali sredstvo za ovarovanje poljskih pridelkov, naši Briči niso zadnji. Koj ko je bilo v letošnjem Koledarju naznanilo o streljanju proti toči, so si županstva spodnjih Brd: Kozana, Biljana in Medana naročila možnarjev za streljanje proti toči po navodilu v (Dalje v prilogi.)

Koledarju, namreč v livarni Lorber et comp. v Žalcu na Štajerskem, ker so med vsemi najboljši in vredni, da se jih priporoča. Tukaj v Medani je županstvo napravilo 8 strelnih postaj, ki streljajo in sicer, kakor se zdi, z dobrim uspehom. Iz skušnje je doznano, da se oblaki počasi zgube, ali pa da se dež zlije brez toče, ako se pravočasno in pridno strelja. Resnica je, da dosedaj v spodnjih Brdih, kodar so pridno streljali, ni bilo toče, med tem ko v okolici, kjer nimajo strelnih postaj, je toča več ali manj potolkla. Žal, da je cena smodnika po 63 kr. kgr. prevysoka, ker ako bodo nevihte pogosto, da bo treba veliko streljati, kakor do sedaj, bodo imele občine, ki so že tako preobložene z občinskimi in drugimi dokladi, ogromne stroške. Le v enem dnevu, od 6 do 11. ure zvečer dne 23. julija, porabilo se je na 8 postajah čez 60 kgr. smodnika, kar znaša okoli 23 glj. brez strelcev, katerih sta pri vsaki postaji dva, ter primerno plačana iz občinske blagajne. Tedaj si lahko vsak misli, kako narasejo stroški, ako bo mnogo takih nevihtnih dni. Zato so se obrnili gor imenovana županstva po c. k. kmetijskem društvu s prošnjo do visokega finančnega in vojnega ministerstva, da bi se cena smodnika znižala. Pa najbrže da naša prošnja ne bode vlišana, ker g. c. k. namestnik je rekel, da ne dobimo nikakih olajšav, ali podpor, dokler naši poslanci ne pojdejo v dež. zbor. Pa če tudi vlada nič ne da, naši poslanci ne pojdejo v dež. zbor tako dolgo, dokler laški poslanci se drže načela kot gosposodnjoči v deželi. Mi smo že siti vednega hlapčevanja nasproti laški ošabnosti. — Sužnost se ne strinja s prosvitljenim današnjim vekom; Slovan naj gre na dan. — Častiti gg. voditelji slovenskega naroda na Gorškem, pustite osebnosti, potrpite drug z drugim, ne črnite se, ampak podajte si roko, ter borite se neutrudljivo v edinstvi proti sovražniku, kateri se vže veseli Vaših prepirov! (Žal, da so naši voditelji bili preveč potrpežljivi ter pustili, da je šel plevel v cvetje. Dr. Tumi ni mogelče ponujati več roke, ko je sam slovesno izjavljal, da noče dajati več svojega imena drugim slov. poslancem in odbornikom „Sloge“ ter se baha, da hoče imeti „svobodne“ roke. — Op. ur.)

Pred kakimi 14 dnevi je gad pičil kmeta, ko je grozdje zveplal v svojem vinogradu. Ako ni bilo hitro zdravnik, in bi ne bil mu tukajšnji posestnik noge trdno obvezal, da se ni strup naglo po životu razlil, bi bil mož moral svojo nepreskrbljeno družino za vedno zapustiti. Še sedaj ni okreval. — Pa kaj mislite, ko je prišel dotični mož, rešen vseh nevarnosti, iz Korminske bolnišnice, v kateri je bil tri dni, poslale so neke tukajšnje babure po moža vedeževalca, nekam tja gor v Brda, da je zagovarjal. Ti vbogo kmečko ljudstvo, kdaj bodeš vendar pametno? Omeniti moram, da ta vraža je le pri starih, mladina je pa dobro podučena, da gad ne piči z jezikom. Pazite toraj in ne hodite bosonogi po vinogradih!

Iz Idrijske doline. Izv. dop. Dne 29. jul. je bila volitev županstva v Cerknem. Za župana je bil izvoljen Anton Kosmač starejši. Želimo mu vso srečo pri ne posebno prijetnih razmerah.

Na St. Višigori bode volitev županstva dne 2. avg. Dolgo časa je cela stvar spala. Zaradi nekaterih preiskav se je volitev zakasnila.

Pri Sv. Luciji so se tudi vršile volitve pred nedavnim časom. Kakor drugod, tudi proti tem volitvam šli so rekurzi na namestništvo.

Kakor vse kaže, po vseh županijah so pri volitvah boji. To kaže, da so postave pomanjkljive in da posebno velike županije so v nenaravni zvezi. Kar je nenaravno, mora prej ali slej razpasti, je stara resnica.

Letina po dolini je še precej dobra. Edino sadja ni, drugo že še „pasá“, pravijo naši kmetje.

Kmetje so letos veliko terpeli, ker je dež preveč nadlegoval. Posebno letos je bil razvit lov na delavce. Daleč po svetu se naši ljudje podijo z enega kraja v drugi. Pohabljeni na duši in telesu prihajajo domov. Doma ne manjka ne dela, ne dobre hrane, in vender se ne dajo zmodriti. Žalostna prikazen!

Cesta Slap — Roče — Pečine se prav

pridno dela. Upamo, da v nekaterih letih bo končana. Pač čas je bil, da je cestni odbor vendar enkrat sprevidel, da je ta cesta zelo potrebna pri tako velikem prometu z lesom.

Domače in razne vesti.

Drobne novice. — Računski svetnik pri c. k. gozdnem vodstvu v Inomestu Iv. Pirjevec, je premeščen c. k. gozdnemu vodstvu v Gorici, kjer bo načelnik računarskega oddelka. — Duhovne vaje za duhovnike goriške nadškofije bodo letos od 21. do 25. avgusta, ter od 28. avgusta do 1. sept., da se jih bo moglo udeležiti kolikor mogoče duhovnikov. — Nekateri učiteljske in učiteljske kandidatije so imele pretekli teden duhovne vaje na Sv. Gorici. Pri tej priliki so zložile za „Šolski dom“ 4 gl. 20 kr.; a č. g. Alojzij Bratina je dodal še 2 glj. — Gena Olga Klančič, hči rodoljubnega župana in veleposelnika v Podgori, je dobila četrti del glavnega dobitka pri tomboli v Št. Petru. Vesela tolike sreče je podelila od dobitka 10 glj. za „Šol. dom“ ter 5 glj. za „Alojzijevešče“. — Nove maše. Goriški bogoslovci četrtoletniki so imeli, oziroma bodo imeli, nove maše takole: Miha Kragelj in Janez Seljak 24. julija. Karol Oblak 1. avgusta, vsi pri sv. Antonu pod Kostanjevidu v Gorici. Josip Abram 30. julija v Stanjelu, Ciril Vuga 6. avgusta v Solkanu.

Nova maša. Že od ponedeljka zjutraj naznanjajo solkanski zvonovi novo mašo, katero bo daroval č. g. Ciril Metod Vuga v nedeljo 6. avgusta. Pa zakaj bi ne, saj je solkanska občina lahko ponosna, da v šestih letih tri take praznike svojih rojakov slovesno praznuje.

Bralcem Gorice. Zaradi obilega gradiva smo morali že 4 št. priložiti prilogo, katera je bila sicer zaplenjena zaradi dopisa, za katerega nam tje res žal, da ni mogel priti našim trgovcem in obrtnikom v mestu in po deželi v roke. Tudi današnjemu št. smo morali dodati prilogo, a pri vsem tem ni bilo mogoče sprejeti v list politični pregled. G. pisatelj, kateri se je sicer ognil na deželo mestni soparici, bo imel v prih. št. toliko več pravice do prostora. Pripočamo se pravočasno.

„Sloge“, političnega našega društva, odbor je imel dne 1. avgusta sejo, v kateri se je ustanovil tako-le: podpredsednikom je bil izvoljen g. dr. Al. Raf. Rojic, tajnikom g. dr. Al. Franko, blagajnikom g. Jan. Dermastia. — Ustanovilo se je mesto društvenega uradnika, kakor se je nameravalo že prej in kakor je omenjal na obnem zboru, dne 25. maja, predsednik g. dr. Anton Gregorič.

Sklenilo se je v principu, da priredi politično društvo „Sloga“ več javnih shodov, ali izrednih občnih zborov po deželi. Kraji, vsopredi in dnevi se določijo in naznanijo posebej o svojem času. Društvenemu uradniku se je naročilo, da urejuje imenik društvenikov ter da vzame v roke zadevo volilcev iz našega veleposestva.

Na podlagi izjav deželnih poslancev in odbornikov društva „Sloge“ — priobčenih v „Gorici“ št. 1. in 2. in z ozirom na določbo § 4. društvenih pravil, je zbrisal odbor dr. Tumo izmed društvenikov pol. društva „Sloga“, ker je zaviral dosega društvenih namenov.

Dr. Anton Gregorič se je preselil za nekaj tednov v Kamnik.

Tombola v Št. Petru vršila se je 30. julija. Na obširnem travniku poleg vasi zbralo se je bilo nad 3000 oseb. Sreč razprodalo se je čez 3000. Činkvino dobila sta nekdo iz Št. Petra in iz Vogrškega; tombola delila se je med 4 osebe. Vseh števil je bilo izvečenih 43. Po končani tomboli vrelo je ljudstvo na vse strani, a lepo število ostalo ga je pri koncertu, kjer se je prav dobro zabavalo, poslušaje godbo vojaškega orkestra, lepo petje ter opazovaje izpuščanje umetnih ognjev. Pri koncertu zapazil sem bil nekoga, ki je menda iskal privrženca, da bi jim pojasnil svoje „nejasnosti“. Najbrže da jih ni dobil, kajti izgledal je celo melanholično in kmalu odšel.

Tombola v Brdih, za katero je prosil „Slov. jez“ v Biljani, je dovoljena z dopisom c. k. fin. min. dne 28. junija t. l. št. 34710. kakor naznaja c. k. lotarijski urad za Primorsko in sicer letos v slovenskem jeziku vsled pritožbe „Slov. jez“ na c. k. fin. min. proti lanskemu italijanskemu naznanilu istega c. k. lotarijskega urada. Tombola so bode vršila dne 13. avgusta t. l. na Dobrovem.

Nova okrajna sodnija v Kobaridu na Gorškem prične poslovati dne 1. novembra t. l.

Nov poštni urad so dne 1. avg. odprli v Svetem Križu v tržaški okolici. Zvezo bo imel dvakrat na dan po pošti, ki vozi med Nabrežino in Prosekom.

Deželni zavod gluhomemov. — Preskušnja gojencev tukajšnjega deželnega zavoda gluhomemov bode dne 12. avgusta od 9. do 12. ure predpoldne.

Brzjavka dr. Ant. Gregoriču, državnemu in deželnemu poslancu iz Kanala

se glasi: Kanalsko starešinstvo, zbrano v javni seji, obsoja ostro in obžaluje neopravičene napade na poslanca dr. Tumo in spor med slovenskimi doželnimi poslanci ter izraža željo, da boste Vi gospod kot naš narodni voditelj delovali na to, da se ta spor poravnava. Zega, župan.

Taj brzjavki nimamo drugega dostaviti, kakor ono, kar smo svetlovali vrim tržanom po Soški dolini že pri dragi priliki, da naj namreč pazljivo čitajo „Soča“ in „Gorico“ in potem naj sodijo — nepristransko brez uplívov brezvestne agitacije. Gospoda župana Zega pa prosimo, naj svetuje g. dr. Ant. Gregoriču, kako naj deluje, da se poravnava spor z dr. Tumo in njegovim pobratimom. Gospod župan Zega je menda slišal pri obnem zboru „Sloge“ dne 25. maja brati pisma dr. Tume, ki je trdil izrečno, da je spoznal, da ne more več dajati svojega imena društvu „Sloga“, torej da se je sam prostovoljno ločil od ostalih deželnih poslancev in tudi od bivših in sedanjih odbornikov „Sloge“. Ako je hotel imeti spor, pa naj ga ima. Ali je tako početje njegovo v korist naših trgov, katere bi imel zastopati poslanec dr. Tuma, ali so ostali deželni poslanci smeli še dalje trpeti tako nevarno igro jednega svojih tovaršev, katerim se ima zahvaliti za to, kar je; o vsem tem naj sodi zavedni naš narod in skupnosti. Upamo, da pridejo kmalu tudi tržani po Soški dolini do spoznanja, da bodo odobrvali previdne korake devetorice deželnih poslancev pod vodstvom dr. Gregoriča in zvestega mu tovariša Alreda grofa Coroninija. Toliko previdni bodo volilci dr. Tume gotovo, da ne bodo tirali spora med dr. Tumo in ostalimi voditelji našega naroda do spora med tržani in kmečkimi občinami na Gorškem. To bi bilo res obžalovanja vredno. Torej, pozor! Berite današnji uvodni članek in sodite.

Ako hoče pošteno delati — dobro nam došel sleherni rojak. — To bodi prvi pogoj — pošteno delo — za vsakega, bodisi domačina ali k nam priselivšega se rojaka. Tržaška „Edinost“, ki se zavzema za naše razkolnike tako, da nam niti lista noče pošiljati v zameno, če tudi smo še posebej prosili, je prinesla dne 25. julija članek, katerega podpisemo z obema rokama; vprašamo le, kaj pa nam je storiti z rojaki, ki nočejo pošteno delati?!

Napad na „Šolski dom“. — Poslednja številka Gabrščekovega glasila ima imperinentno opazko glede našega lista in „Šol. doma“. Kdor čita stavke: „Izborno gospoda voditelji, izborni! Kedar se torej razšopirite v „Šolskem domu“, katerega ni postavil ves narod v vaše spletkarske namene“, — dobiti mora vtis, da nameravajo dr. Gregorič in njegovi somišljeniki izkoristiti poslopje „Šolskega doma“ za svojo tiskarno in svoj list. Ako bi bil gospod Gabršček povedal resnico, bi ne dosegel nobenega efekta, ker vsak pameten človek bi dejal, kaj pa je na tem? Ali njemu ni do resnice; on je hotel dati breco „Šolskemu domu“, ker je delo dr. Gregoriča in ker se na pročelji ne lesketa v zlatu ime dr. Tume. Torej kako se hočejo gospoda voditelji „razšopiriti“ v „Šolskem domu“? — Lastnina društva „Šolski dom“ je tudi ono majhno staro poslopje, kjer ima v pritličju svojo pisarno „Goriška ljudska posojilnica“ in svojo delavnico nek sodar. Posojilnica kupila je letos Baumanovo hišo v gosposki ulici: kupila jo je pred vsem z namenom, da si v njej napravi primerne pisarniške prostore. Vsled tega se preseli iz dosedanjih prostorov menda jeseni. „Narodna tiskarna“ pa namerava one prostore vzeti v najem od društva „Šolski dom“, razume se, da ne zastoj, ampak za najemščino, ki ne bo manjša od one, katero sedaj plačuje posojilnica. Poslopje „Šolski dom“ ostane kakor dosedaj izključno za šolske namene, svojo staro hišo pa bo društvo „Š. dom“ oddajalo prej ko slej v najem, ker ni za družega in je ne more prepustiti prazno. To je torej „šopirjenje“, to je izkoriščanje! — Gospod Gabršček je vedel, da je vse tako, kakor smo ravno povedali. Njegovega članka konjsko kopito tu zadeti je hotelo „Šolski dom“, društvo, ki je ljubi in goji naš narod bolj ko vsako drugo. Tako daleč sega razdivjanost novostrankarskih gospodov, da razlivajo svojo strupeno žolč celo po ustanovi, ki bi morala biti slehernemu Slovencu sveta in nedotakljiva, in vse to samo, ker ni delo njegovega malika. Gosp. Gabršček naj si zapomni, da vsi tisočaki, ki jih je nabrala in razkazala „Soča“, niso pomagali „Šolskemu domu“ toliko, koliko mu vtegne škodovati vže sam ta perfidni napad v njegovem listu. Za krivdo se ve, ne bo hotel vedeti ne on, niti kdo drugi, ako se taki brezvestni agitaciji posreči zaustaviti napredek tega našega najkoristnejšega društva, ki je zavisen v prvi vrsti od darežljivosti našega prebivalstva.

Quod licet Jovi, non licet bovi. — Gosp. Gabršček se zadrživa v „Šolski domu“, češ, pa se bo v njem šopirila „Narodna tiskarna“ in z njo naš list. Tega pa ta gospod ne pové, da si je uže takrat, ko je „Goriška ljudska posojilnica“ kupovala Baumanovo hišo v gosposkih ulicah, izgovoril, da bo on imel tam svojo tiskarno in uredniške prostore in da je sedaj vže tudi tako določeno. Kdo mu je zaradi tega kaj očitaval

in mu oponašal? Kdo se je zaradi tega zrl v posojilnico ali njenega voditelja?

„Corriere“ in dr. Tuma. — V neki zna gostilni vršil se je nedavno ta-le dialog A. (čitajoč „Corriere“): po če dal di ian cun chel dottor Tuma?

B. Sastu, il Tuma le contra i pred e parchel son dug pal aria.

Po slovensko: A. Kaj vruga imajo tistim dr. Tumo?

B. Veš, Tuma je proti duhovnom, zat so vsi v zraku.

Ta resnični dvogovor je značilen in nam pojasnjuje, zakaj spleta „Corriere“ tak slavospeve na dr. T., dočim odreka dr. Gregoriču vse, še celo zmožnost.

„Corriere“ ima dr. Tumo za „liberalca“, dočim mu je dr. Gregoričeva stranka „črna“. To zadostuje za dosego židovske ljubezni. Če kdo le blekne ktero, ki je proti duhovnom, je pri „Corrieru“ vže v časti. V sovrastvu do naše duhovščine so neizcrpljivi, ker v njej vilijo našega naroda trdno zaslonbo; za to porabijo vsako priliko, da se zaganjajo v njo. Osnova „liberalne“ stranke z načelnikom dr. Tumo, kakor je g. Gabršček javno oznanjeval, gre „Corrierovcem“ kaj v slast, zato ne morejo prehoviti nje ustanovitelia. Na skrivnem upajo, da bodo skupaj z „liberalci“ porušili dr. Gregoriča, katerega se boje kakor vrag križa.

„Soča“ je sicer prinesla dne 28. julija dva popravka, o katerih zadevi je bil govor tudi v zadnji „Gorici“. Pod popravek, katerega je poslal g. Tomaž Jug, kot predsednik uč. društva, dostavlja „Soča“: „Da je nam g. Jug povedal, da je zborovalo učiteljsko društvo za goriški okraj v „Šolskem domu“ pred obnem zborom, za to smo mu le hvaložuj, vemo pa tudi da v „Šol. domu“ so istočasno zborovali duhovniki, menda tudi „brez ozira na „Slogin“ občni zbor“.

Z ozirom na to, da nikdo ne ve v Gorici o kakem zborovanju duhovnikov v „Š. domu“ na dan obč. zbora „Sloge“ — pozivljamo „Sočo“, da prekliče svojo nerresnično trditve, sicer jo imenujemo navadno nesramno klepetaljo.

Gabrščekova tiskarna je dobila patent za izdelovanje Kielmannseggovih korbov, katere prodaja c. k. vladi, da jih ista obesi vsakemu učitelju, ki bi se predrznil imeti drugačno politično mnenje, kakor g. Gabršček in njegov pobratim. To je naznanila „Soča“ z dne 28. julija, kjer trdi „dalje ne sme biti prav šolskim oblastnjam in ne sme se dovoliti, da znani „veliki govornik“ poleg 3 mesečnega dopusta se peča z uređovanjem novega razdornega (aha!) lista „Gorica“. Kdor je bolan, naj počiva (kakor bogata gospoda a la Gabršček).

Tudi ni pravilno in je protivno določilom šolskih oblastij, da se nekateri učitelji mešajo toliko v politične zadeve, dopisujejo o politiki listom, (nekadaj, ko so dopisovali „Soči“, je bilo prav in dobro; zdaj je drugače!) da na javni shodih kriče in se prepirajo (in to ne v prilog „Soči“ — hm, to boli). — Dovolj. Opozorjamo gg. učitelje, da dobe „Sočo“ ter prečitajo spis in si zapomnijo ljubeznivosti, s katero se jim vrača nekdanja naklonjenost in vsestranska podpora. Spoznajo potem, da pri „Soči“ velja pravilo: nehvaležnost je plačilo sveta.

Gabršček joče! — Pod napisom: „Soča“ — „Gorica“ piše naš vjokanec v svojem listu 1. avgusta tako-le: Še pred mesecem dnij nisem niti sanjal, da dobimo na Gorškem tak list, kakoršen je — „Gorica“. (Radi verjamemo, saj je takrat še tako predržno in brezozirno mahal na vse strani, kakor bi bil vsegomočen.) Menil sem, da dobimo list, ki bo pred vsem tolmač nazorov in teženj večine sedanjih dež. poslancev in omih mož, ki se jih tesneje oklenejo. (To je „Gorica“ in zato je Gabršček v groznem strahu, ker vidi, da ne teka več vse za njim) a da bo vsaj kolikortoliko spoštoval nazore in prepričanje drugih mož v deželi, ki tudi nekaj veljajo. (Kako pa Gabršček in njegov pobratim spoštujeta nazore narod, voditeljev in drugih veljavnejših mož, ki tudi kaj veljajo? Drugi vsi naj njiju spoštujejo, ona pa nobenega!) Menil sem, da tudi za tak list je dovolj prostora (kot podružnico „Soče“, a ?) poleg dosedanjih, ker že drugače nočejo, — in da bomo z njim vedno vsaj na čistem, kaj prav za prav hočejo naši „narodni voditelji“. (Saj smo na čistem; narodni voditelji ne pustijo nikomur več „proste roke“, kakor jo je imel do zdaj Gabršček in jo hoče imeti dr. Tuma).

Toda že prva številka „Gorice“ je napovedala boj na življenje in smrt „Soči“, moji obrti in osebi, — druga štev. pa dr. Tum in na znan način, ki je zbudil strmenje po vsej Sloveniji. (Gorica se ni zato ustanovila, da bi prouzročala boja in ga tudi nikomur ni še napovedala, ampak ustanovila se je zato, da bo uročitelj bojev krotila in narodu neškodljive storila).

Kar se tiče moje osebe — bi bil pričakoval smrt nego tako postopanje. (Popolnoma verjetno; saj če bi bil kaj takega pričakoval, bi bil že radi občutljivosti svojega možnička drugače delal.) Vest mi ni očitala ne enega nečastnega dejanja, (Komur vest nikoli nič ne očita, znamenje, da vesti nima.) marveč prešinjala me je zavest, da sem bil vedno idejalen — žal da prei-

IVAN KUŠTRIN

gostilničar pri

Z LATEM KRIŽU

Kapucinska ulica h. št. 2.

Priporočam se slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele na mnogobrojen obisk. — Toči pristna bela in črna vina, ter postreže vésak as prav z okusno pripravljenimi jedmi.

Odlikovan fotografski atelier

A. Jerkič

v Gorici — Travniki št. 11.

prevzema vsa v fotografsko stroko spada-joča dela. Krasno dovršene fotografije v na- ravni večini 10 15 gld. po vsaki poslani fo- tografiji; družinske in druge skupine, raz- glede.

Manjše fotografije od 1-3 gld. 6 ko- madov z neprekosljivo, umetniško dovršeno- stjo izdelane na vse mogoče papirje, na porcelan, žito, platno itd.

Razglednice, lepše kakor vse dosedanje 20-25 gld. tisoč.

Podpisana priporočata slavnemu občin- stvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnice jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, raz- lična vina, goružice (Sent.) Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je "Trgovska obrtna zadruga".

P. Drašček

trgovca z jedilnim blagom

v Stolni ulici št. 2. v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priporočam se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Bogato zalogo vseh lončarskih in porcelanastih izdelkov in steklenic

ima

ANTON KOREN

v Gorici, v Gosposki ulici št. 4.

Velika izbor:

kroznikov, skled, skledic, loncev in lončkov.

Vsakovrstne svetilnice za petrolej in olje.

Zaloga nožev, vilic in podstavkov.

Vsakovrstne šipe in zrcala.

Reže in vklada šipe za okna.

Prilaga po naročilu priproste ali ukusne okvirje za podobe in zrcala.

Cene zmerne, postrežba točna.

ZALOGA

vsakovrstnih šivalnih strojev

Fani Drašček

v Gorici

Stolna ulica št. 2. (v prodajalnici jestvin).

Prodaja stroje tudi na mesečne ali tedenske obroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti.

Priporočam se slavnemu občinstvu v Gorici in deželi.

Ne boji se tekmovalnosti.

Anton Recenka

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočam

pristna bela in črna vina iz vi- paskih, furlan- skih, bris- kih, dalmatinskih in isterskih vino- gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. Cene zmerne. Postrežba poštena.

Špedicijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici

v ulici Morelli 12

se toplo priporočam Slovincem

v Gorici in z dežele

ima zaprt voz za prevažanje pohištva.

C. kr. priv. kroji vsakateremu razum- ljiivi kroji obleke vsa- ke mode. Dobivajo se v moji zalogi činguli, mašne kupe zavrnice za čestito duhovščino.

M. POVERAJ

trgovca na Travniku šte. 22 I. nadst.

Bogata zaloga vsake vrste blaga, go- tovih oblek, perila in vseh spadajočih pri- prav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških to- varn. Dobivajo se novi patentirani hladniki na pasih; ni treba več gumbov, tele hlad- niki so jako pripravi.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsaka- teri zahtevajoči modi.

Kdor nkupi pri meni blago mu je pro- sto dati delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj draže, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld 50 kr.

TEODOR SLABANJA

srebrar

via Morelli 12 — GORICA — ulica Morelli 12

uljudno priporočam velečastiti du- hovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči po- pravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franco in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pri- pravljeno napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

Ivan Doljak

kovač in mehanik

v Gorici, Gledališka ulica 17.

Vpeljava luči "Acetilen" po najnovejših si- stemih kakor tudi vodovodov, pump itd. Izvršuje točno in solidno ter jamči vsako delo, katero izvrši v najkrajšem času. Ima zalogo vseh k tej stroki spadajočih po- trebščin.

(Priporočen od vodstva "Šolskega do- ma" radi dela tam izvršenega).

Priporočam se najtopleje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23. v hiši

g. dr. Lisjaka.

priporočam častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: kavo: Santos, San- domingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. - Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. - Petrolij v zaboju. - Sladkor razne vrste. - Moko številk 0, 1, 2, 4, 5. - Več vrst rajža. - Miljeveče prve in druge vrste. - Jamreč po 1/2 kila in od 1 funta. Razpošilja blago na vse kraje. - Cena primerna. - Postrežba točna.

Mirodilnica (drogerija)

v Tržni ulici v poslop. okrož. sodišča

Je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skrom- nih cenah postreči kmetovalcem in obrt- nikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodil- niškega blaga.

Posebno se priporočamo cerkvenim oblastim, županstvom uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in priv. zavodom, tvornicam, mojstrom, trgov- cem, živinozdravnikom, pirotehnikom i d. Priporočamo zlasti barve suhe in oljate, aniline in lesna barvila za obleko, bronz, pokosti (lake) sušilo, kit, razmasko, votlič, razne krede, fini cement portlandski, čopiče, ščetni ote- ruče za noge, šablone, zamaške, gobe, milo; sveče, užigalice, petrolej; najfi- nejše žveplo in bakreni vitriji; cevi in

druge reči, iz kavčuka (galoše); razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedike (gume), cerkveno kadilo in komprimose dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila; prepase za kilo, obveze in drugo kirurško opravo, pegačo za pse; toaletno milo in drugo lepodišeče blago (parfumerije); potrebščine za fotografijo itd.

NAZNANILO.

Podpisane uljudno priporočam slavnemu občinstvu, posebno častiti du- hovščini, uradnikom, učiteljem, sploh gospodskemu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno pa novoporočencem

svojo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva,

podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz trsa in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strune in afriške trave z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Sprejema naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarskih mojstrov, posebno od odlikovane Črnigoveje delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, priskrbijo se po izbiro cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Nadejaje se obilega obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spo- štovanjem

ANTON BREŠČAK,

Gosposka ulica šte. 14 (Via Signori N. 14).

NOVA ZALOGA.

1. Mošnički za denar od 10 kr. navzgor, listnice (Brieftaschen), tabačnice, žepnice za smodke in svalčice (cigarete).
2. Žepni nožiči od 15 kr. navzgor.
3. Umetnih cvetlic obstojni deli in svilen papir.
4. Pergamenten papir za zavijanje masla, pravi po 70 in 90 kr. kil.
5. Sv. podobe, tudi s slovenskim napisom v polah in prirezane, 100 od 30 kr. navzgor.
6. Vpisovalne knjige raznovrstne velikosti in debelosti od 4 kr. do 12 gl. komad.
7. Molitveniki (mašne knjige) od 12 kr. do 4 gl. komad.

Sicer pa so v zalogi raznovrstne pisarniške in šolske potrebščine po tekmovalnih (konkurenčnih) cenah.

Za naročila priporočam se najuljudneje

G. Likar.

Gorica, dne izdanega lista.

Tiskarna A. M. Obizzi-ja, v ulici Morelli h. št. 22, v Gorici je prešla v roke konsorcija slovenskih mož, ki so jo prekrstili v "Narodna tiskarna."

Začasno ostane v sedanjih prostorih, a že se pripravljajo za njo primernejši prostori v stari hiši "Šolskega doma" v ulici Vetturini h. št. 9 v ozadju in proti ulici.

S preselitvijo se tiskarna popolno prenovi; nabavijo se novi stroji, nove črke, dostojna oprava, vse po najnovejših sistemih, kakor zahteva današnji napredek v tiskarski obrti.

Tiskarna že deluje s sredstvi, katere ima, ter tiska knjige, knjižice, časnike, letna poročila, račune, vabila, posetnice, osmrtnice, imena oseb ali tvrdk na pisemski papir in zavitke, oglase, cenike, pobotnice, lepake, vsakovrstne tiskovine za županstva, cerkvene, šolske in druge urade po svojih uzorcih, ali pa po takih, katere ji kdo ponudi. Naročila se izvršujejo točno in po zmerni ceni.

Podpisana vabi uljudno slavno občinstvo, posameznike, društva in razne urade, naj bi se v svojih tiskovnih potrebah zatekali k njej, ker jim hoče postreči v vsem točno in po zmernih cenah.

"Narodna tiskarna"

ulica Morelli št. 22.